

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

Dominica tertia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

electus est lucifer supbo. Die
re. xliij. Et conteret statuas
domus solis que sunt in egypto
re. zc. Itē ppter securitatem
z pacis tranquillitatez. Ps.
Altissimū posui. resu. tu. nō
accedet ad te ma. z f. non ap.
t. t. Glo. Altissimuz po. re. tu.
resurgendo et ascēdendo in
celū. vt iā sperent tui sequi q̄
tu p̄cessisti. Dulci em̄ sic fa
ciunt sibi refugium dei. vt fugi
ant a malis sp̄alibz z a flagel
lis eternis. Beñ. Festinemus
p̄inde fr̄es festinemus ad locū
rutiorē ad pastū suauiorē vbi
habitemus sine metu. habun
demus sine defectu. epulemur
sine fastidio. Quō nob̄ p̄. zc.

Dominica tertia.

Humilia

b mini sub potenti
manu dei zc. s. Pe
tri. v. Humiliare se debz ho
mo ppter quattuor causas. vi
delicet ppter dei assimilatio
nē. ppter suū p̄ cognitionez. p
pter honestā z pacificā con
uersationez. z ppter etne glie
exaltationē. Un̄ vsus. Esse
velis humilis. qz sic christo
similaris. Quia sic tibi noti
ficaris. Quia sic reliqs soci
aris. Quia sic sup alta leua

ris. Resume p̄ncipiū ver.

De primo q̄ q̄ deo assimi
lamur p̄ hūilitatē d̄z. Mat.
ix. Discite a me qz mitis suz
z humilis corde. Bona do
ctrina vt simus mites smone.
z humiles corde. qz vbi hūi
litas est in corde. ibi est miti
tas in r̄sione. s. Pet. ij. Qui
cū malediceret nō maledice
bat. cū pa. nō cō. zc. Isa. liij.
In humilitate iudiciū eius
sub. est. zc. Humilitas est via
xp̄i p̄ quā dignatus est venire
ad nos. q̄ per viam supbie z
elationis recesseramus a deo.
Un̄ Grego. in cura past. Au
diant humiles. qz redēptor
n̄r hūiliavit se factus obe. vsqz
ad mortē. Audiant elati qd̄
de ip̄oz capite scriptum est.
Ip̄e est rex sup vniuersos fi
lios supbie. Occasio q̄ pditi
onis n̄re facta est supbia dia
boli. z argumētū redēptiōis
n̄re facta est humilitas dei.
Hostis em̄ n̄r inter oia con
ditus videri supra om̄ia vo
luit elatus. Redēptor autez
noster magnus manens sup
om̄ia. fieri dignatus est inter
om̄ia paruus. Dicat ergo hu
milibus. qz dūz se deiciunt ad
dei similitudinē ascendunt.
Dicat z supbis. quia dum se

Dominiça III

erigunt ad apostate angeli imitationē cadunt. De se cundo q̄lter hō p̄ humilitatez suūpius noticiā z cognitionē habere incipit. dicit in Ps. Prius q̄ hu. ego deliq̄. Glosa. Ad hoc valet humilitas correctōis discipline vt hō delicta sua coḡscat z peniteat. Qd̄ ad lram̄ ptz in ipso dauid. q̄ supbiēdo iussit populū n̄stari. Qd̄ q̄nti delicti esset nō pus̄ icelligere potuit. q̄ a p̄ba corrept̄ z toto corde p̄tr̄it̄ z hūiliatus fuit. Dixit enim. Peccani z stulte egi nimis. Silr̄ de achab. iij. Re. xxiij. Nōne vidisti achab humiliatū coram me zē. Et apl̄s paul̄ qd̄ humilis in p̄taf. postq̄ a dño in t̄raz est p̄strat̄ z diuina voce correptus. suūpī agnitor hūilis ē effect̄. Nā tremēs ac stupēs dixit. Dñe qd̄ me vis facere. postq̄ em̄ ab oculis eī ceciderūt squame supbie. scipm̄ in via erroris positū cepit liquido videre. Humilitas ē colliriū qd̄dā nobilissimū. q̄ dñi oculos cordis pungim̄. illico defect̄ p̄rios p̄sideramus. Vñ p̄ angelū ceco z superbo p̄suli d̄r. Collirio iunge o. t. vt videas. Qd̄ expōit

Breg. Collirio q̄ppe vt vidēamus oculos inūgim̄. cū ad cognoscendā veri lumis claritatē. intellectu n̄ri acie medicamine humilitat̄ z bone opatiōis adiuuamus. De tercio q̄lit̄ amicitias z sociales reddimur p̄ hūilitatem d̄r Prouer. xvij. Vir amicit̄ ad societate maḡ amicit̄ erit q̄ frat̄. Hoc ptz in multis. sicut in abraā q̄ adorauit populū terre. z hūiliant̄ se corā filijs herth z obtinuit in sepulture. Gen. xxij. Tres in dauid z in ionatha q̄ expoliant̄ se vestiment̄ suis. z parit̄ est ea cū dauid z facti sūt q̄si cor vnū z ania vna. j. Re. xvij. Itē in ap̄lo z barnaba quibz ceteri apl̄i qui videbantur colonne esse. dextras dederunt societatis videntes humilitatē z laborē ip̄orum Gal. j. Valet ergo hūilitas ad cōmunē vitam ducendā. z societatez aicitia p̄seruandā vnde ip̄am cōparare possumus aureo clipeo. De quo. j. Macha. xiiij. dicit. q̄ misit ionathas aureum clipeū romanis ad renouandā amicitiam z societate cum eis. Et bene dicit. ad renouandam amicitia. qz maior est virtus

amiciciā conseruare q̄ acq̄/
rere. Seneca. Amicus fide
lis difficile inuenit̄. 2̄ difficulti
us retinet̄. Ec̄. vi. Amic⁹ si
pmanferit fixus. erit tibi q̄si
sodalis. et in. 2̄c. Si humili
auerit se cōtra te 2̄c. S3 sūt
qui se nequiter humiliant.

Bregio. Quidā humilitatis
deciunt specie flā plerūq̄
nōnullis q̄ sibi humiles vi/
dent̄ is qui homib⁹ deserri
nō debet cōiūctus est timor.
2̄ cū student plus q̄ necesse
est homib⁹ subijci. cōpellunt̄
etiā eoz vicia venerari. Pro
uerb. xxix. Qui timet boiem
cito corruet. 2̄c. Ecōtra p su
perbiā dissoluit̄ societas. q̄a
huiusmodi soli 2̄ singularit̄
pre ceteris videri volūt. Lu
ce. xvij. Non sum sicut cete
ri hominū. 2̄c. Prouerbi. xi.
Ubi fuerit superbia. ibi. 2̄c.

De quarto dicit Lu. xiiij.
Qui se hūiliat exaltabitur. 2̄
si non in tempore vite p̄sen
tis. tamen in die visitatiōis.
Glo. In die iudicij Tūc em̄
visitabit dñs tam homines
q̄ demones. tā humiles q̄
supbos. s3 alio 2̄ alio modo.
Demones p̄ p̄culcatiōem 2̄
potestatis ablationē. Isaie
xxvij. In die illa visitabit do

min⁹ in gladio suo duro et
grandi et forti. 2̄c. vsq̄ ibi. et
occidet cetum qui in mari ē.
id est. diabolum in hoc mun
do dominantē. 2̄ multas tē
pestates bellorum 2̄ seditio
num suscitantem. Homines
superbos per vltimaz pena
rum 2̄ tribulationum deie
ctionem. Ps. In ignē deijci
es eos in miserijs nō substi
stent. Et Isa. xiiij. Visitabo
sup orbis mala. 2̄ p̄tra impi
os iniquitatez eoz. 2̄ quiesce
re faciā supbiā infidelium 2̄
arrogantiā fortiū humiliā
bo. 2̄c. Hoies sc̄ros 2̄ humi
les p̄ glie exaltationē. Hoc est
q̄d h̄ d̄z. vt vos exaltet in tpe
visitatiōis. Osee. vi. Visita
bit nos post duos dies. i die
tercia suscitabit nos 2̄ vine
mus in p̄spectu eius. 2̄c. Si
gnāter dicit. die terciā. tres
em̄ sunt dies electoz. s. natu
ralis p̄tualis. 2̄ eternalis. si
ue leticie trisiphat̄ De die na
turali dicit Hier. xxxi. Qui
dat solem in lucem diei. 2̄c. 2̄
hic cōmunis est omnib⁹ tā
bonis q̄ malis. iuxta illud.
Qui solem suū oriri facit
super bonos et malos. Di
es virtualis est qua bonum
opamur. 2̄ in virtutib⁹ exer

citamur. Joh. ix. De oportet operari opa eius qui misit me donec dies est etc. Dies leticie triumphalis est dies exaltationis humiliu et iustoru. qm iudei. i. xpm cofitentes. Incipiunt esse superiores. Isa. xxviii. In die illa erit dominus exercituum corona glorie etc. vsqz ibi. venientibus de bello ad portam etc. et Job. xxii. Qui humiliatus fuerit erit in gloria etc. Qd nob. etc.

De euangelio.

Studium

est angelis dei sup vno pctore penitentie agente Lu. xv. Angelus multis modis ponit i sacra scriptura. Ponit em qncqz p xpo. qncqz p celesti nuncio. qncqz p ecclie plato. qncqz p viro iusto et religioso. Unde ver. Angelus est xps. vel celi nuncius. aut qui psidet in populo. bonus aut vir religiosus. Si angeli omnes gaudet sup vno pec. pe. agen. Igit pri mus angelus. i. xps gaudet tripliciter de nobis penitentibus. Primo in declaratione nre filiatiōis. qz ex h aparet qz filij ipsius sumus. si peccatis moriamur et iusticie

viuam. Qd vtiqz magnum gaudium est xpo. Prover. xxviii. Exultet gaudio pater iusti. et qui sapientem genuit letabitur in eo. Et. j. Joh. iiii. Videte qualem caritatem dedit nobis deus vt filij dei nomine mur et sim. Secdo gaudet in pbatione nre exercitatio nis. Aspicit em nos dimicantes. et vult nos exercitari in varijs tentationibus vt habeat legitimam causam nos coronandi. Iaco. j. Beatus vir qui suffert tenta. etc. In hoc bello necessaria est nob prudentia et fortitudo. et vtriusqz est a deo. Acemie. viii. Nolite contristari. gaudium em dni e fortitudo nra. Tercio gaudet in iure sue possessiōis. qz p penitentiam pctor reuertitur ad pristinum possessorem deum. s. que possederant di. s. et dni alieni. Isa. xxvi. Dne deus noster possederunt nos dni absqz te. tm in te recordabimur nomis tui. Nec recordatio est pteritio de q gaudet xps. Isa. lxxv. Exultabo in hierusalē. et gaudebo in populo meo. etc. Secus angelus est ipse ceterus angelic. et isti gaudet tripliciter. Primo ppter penitentium feruorem et deuotōes

Magni et profundi peccato-
 res solent esse feruentiores et
 deuotiores iustis et bonis ho-
 minibus quam pauca commiserunt. si-
 cut patet ex textu. Ita de no-
 bis gaudium erit in celo coram
 angelis dei quod supra. xcix. iu-
 stis qui non indigent penitentia. Quod
 probatur ex glo. Ubi etiam ponitur
 exemplum de rege qui plus dili-
 git illum militem qui post fugam re-
 uertitur ad bellum et rem fortiter
 agit. quam illum qui nunquam fugit et
 nunquam aliquid strenue egit. Se-
 cundo propter ministerium sui di-
 spensationes. quia ad hoc dati
 sunt angeli ut custodiant nos
 et defendant. et tandem ad regna
 celestia perducant. Glosa. Ma-
 gna dignitas animarum hominum
 ut unusquisque ab ortu natiuitatis
 sue habeat in custodiam
 sui angelum delegatum. Heb. i.
 Nonne omnes administratorum
 spiritus sunt in ministerium missi
 propter eos qui hereditatem capi-
 unt salutis. Tercio propter
 ruine sue restorationem. que
 fiet per numerum electorum.
 Ido. de sancto. bonorum an-
 gelorum numerus qui per ruina-
 malorum angelorum est diminutus
 ex numero electorum hominum
 nunquam supplebitur. qui numerus so-
 li deo est cognitus. Glo. Cur

aut celum desertum vocat. nisi
 quia desertum dicitur derelictum.
 Gaudet ergo angelus de repa-
 ratione statim. et de reedifica-
 tione celestis hierusalem. sicut qui
 videt lapides erui de lapidi-
 cina. et poliri et quadrari ut fi-
 at sibi domus pulchra et perfe-
 cta. Et quod est mundus ille ni-
 si quedam lapidicina. in qua ad-
 huc multi lapides sunt rudes
 et informes qui per penitentiam quoti-
 die poliuntur. Tercio ange-
 lus est placidus. et hic de peniten-
 tia subditorum suorum gaudet tri-
 pliciter. Primo de vite ipso-
 rum et morum correctione. hoc est
 si corrigibiles existant. et pe-
 nitentiam sibi impositam patien-
 ter ferant. Unus. ij. Cor. vij.
 Quia epistola illa et si ad horam vos
 contristauit. nunc gaudeo. non
 quia contristati estis. sed quia contri-
 stati estis ad penitentiam. Glo. quia
 sic ante aduertentes culpam. egi-
 stis penitentiam. Et Eccli. xx. Quod
 bonum est correptum manifesta-
 re penitentiam. sic enim effugies vo-
 luntarium peccatum. Secundo
 de peccatis et testificatione. Gau-
 dent enim plurimum boni placidi
 si si valeant subditis bonum te-
 stimonium prohibere. vel si ab
 alijs audiant eos veraciter com-
 mendari. ij. cano. ioh. j. Gaudi-

sus sum valde venientibus fra-
tribus et testimoniis prohibentibus
veritati tue sicut tu in verita-
te ambulas. Maior est enim horum
non habeo gratiam quam ut filios
re. Est autem veritas aequi-
tatis signi et signati. quoniam ita est ve-
ritas sicut apparet exterius.
nostra enim exteriora sunt quaedam
interiorum nostrorum signa. Sed se-
pe nos fallunt hypocritarum si-
gna. Tercio de humilitatis
subiectione. Magis enim humi-
les et obtemperantes sunt tales
suis maioribus et ceteri spiritus et
caritativi et concordantes. Unde
Phil. ij. Implete gaudium
meum ut idem sapiatis. eandem
caritatem habentes. unanimiter. id
ipsum sentientes. nihil proptenti-
onem neque pro inanem gloriam. sed in
humilitate superiores sibi in-
vicem arbitrantes. De talibus
subditis gaudet plati tanquam
de sociis non quasi cervicosis.
Unde Gregorius in eum. past. Sit
rector boni agentibus pro humilitate
sociis. et contra delinquentium
vicia pro zelum iusticie erectus. ut
et bonis in nullo se preferat. et
cum pravorum culpa exigit pote-
statem propter sui prioratam agnoscat.
Quartus angelus est uni-
versitas fidelium et bonorum ho-
minum. et hi gaudet tripliciter

Primo propter peccatorum evasione.
quod per penitentiam evadunt pec-
catores carcerem diaboli. et pro
operibus bonorum liberantur. Quod
bonum signatum habemus Act. xij.
ubi dicitur. quod petrus suabatur in car-
cerem. si pro eo sine interitu. ab ec-
clesia. et subditur ibi de gaudio
liberationis sue. et ut cognovit vo-
cem petri pro gaudio non aperu-
it ianuam sed introcurrens nunciavit
re. Secundo propter ritum
et religionis sue associationem
Judith. vij. Tunc orlas suscepit
achior in domum suam et
fecit ei cenam magnam. et vocatis
omnibus presbyteris sicut expleto ieiunio
cum gaudio refecerunt. Lu-
ce. xv. Epulari autem et gaudere
oportebat. quod fratrem. mortuum
fuit. et re. Quod de multis
dicitur pro quod hodie magni sunt in
religione. Act. ij. Penitentiam agite
et baptizet unusquisque re. vultus
quod ibi. et apposite sunt in illa
die anime circiter tria milia re.

Tercio propter gloriam dei et clarificationem.
plene enim glorificatur deus in
magnis peccatoribus quam in
simpliciter iustis. sicut patet in magda-
la. quod est exemplar penitentium omnibus peccatori-
bus. et in apostolo quod de seipso loquitur.
Gal. ij. Tantu autem auditu habebat
de me. quam quod persecubatur nos
aliquando nunc evangelizat sicut

dē quā aliquñ expugnabat. z in
me clarificabāt deū. z Ro. v.
Ubi habūdauit delictū su/
perbūdauit z grā. vt sicut re/
gnauit pctm̄ p mortem. ita z
grā regnet p iusticiā i vitā et
nā p iesū xpm̄ dñm nrm̄ zc
Dominica quarta.

Ultimo q

e nō sint p̄di. pas. b. cē.
zc. Ro. viij. Nota q̄ttu
oz oppositōes passionū p̄ntiū
ad glāz futurā p̄ bos. Dis
i hac vita crux ē. z passio nra.
Parua. breuis. merita. mēsu
re limite clausa. Igit̄ p̄ma
oppositio ē q̄ ois passio siue
tribulatio vite p̄ntis ē pua re
spectu magnitudis glē illi q̄
reuelabit i nob Sap. iij. In
paucis verati. i mul. bñ. dis. zc.
Et. j. pe. j. Dodicū nūc si oz
p̄tristari i va. tē. zc. vsq̄z ibi. i
ue. i lau. z g. z bo. in reue. iesu
xp̄i zc. glo. h̄ ē. i die iudicij qñ
xp̄us reuelabit. z ipse iudex
laudabit opa nra dicēs. Ve
nite bñdicti p. m. p. zc. z tunc
sitr̄ honorificabit nos dicēs
Si q̄s mibi mīstra. ho. eū p.
me q̄ ē i cel. h̄ ē p̄batiōz fidei
nre a dō i laudē z glāz z bo. i
die reuelatōis iesu xp̄i iuēiri
De hac glōsa reuelatōne d̄z

Isaie. xl. Reuelabit glā dñi
z vi. o. c. s. di n. Et ei dē. xxxiij
Dñs ei iu. n. d. legi. n. d. rex
nr̄. ip̄e ve. et sal. n. Tria noīa
ponūt h̄. Veniet ei vt iudex
iust. z iō appebūt nob oēs iu
sticie nre q̄i p̄an̄ mēstruate.
Veniet vt legifer. z iō appare/
bunt nob oēs austeritates z
obfūacie regl̄ares ingū qd/
dā laruz z leue. Veniet vt rex
i diademate q̄ coronauit eū
m̄ sua. s. sinagoga cū spinea
corona. z iō appebūt nob q̄i
morz musce vulnera nra.

Secda oppositio ē q̄ ois pas
sio nra breuis ē z trāsitoria.
glā h̄o p̄petua z etna. De bre
uitate z trāsitōe subita z mo
mentanea d̄z. ij. Coz. iij. Id
ei qd̄ i p̄nti ē mom̄. z leue tri
bulatōis n. s̄ modū in subli
mitate etnū glē pōd̄ opat̄ i
nob zc. vsq̄z ibi. q̄ at nō vidēt
etna sūt. Sup̄ modū i subli
mitate dic̄ vt oñdat illā glāz
s̄ blimissiaz z trāscēdētē oēs t̄
renā glo. i c̄ p̄parōe ois pas
sio z tribulatio nra q̄i gutta
ē exigua. z q̄i torrēs c̄ cito p̄
terit inundātia z deficit aq̄.
Ps̄. Torrētē p̄rrā. aia. n. zc.
s. penā purgatoriaz. q̄ guis/
sima est. Siue ḡ patiamur i
h̄ seculo siue in purgatorio.